

Januar 2014

Verdifulle bidrag

Rapport om skattefradragssystemet
for gaver til frivillige organisasjoner

FRIVILLIGHETNORGE

Innhold

1. Innledning	3
2. Bakgrunn	4
2.1 Om skattefradragsordningen	4
2.2 Endringer i skattefradragsordningen i 2011	5
2.3 Åpning for å utelukke organisasjoner fra ordningen	5
3. Resultater fra medlemsundersøkelsen 2013	6
3.1 Hvem deltar i skattefradragsordningen for gaver?	6
Fordeling etter organisasjonskategorier	6
Fordeling etter inntekter	7
3.2 Skattefradragsordningens betydning	8
Omfang på innrapporterte gaver	8
Fordeling på organisasjonskategorier	9
Gaver som inntektskilde	9
Andel av gaver som utløser skattefradrag	10
Gaver blir viktigere	11
3.3 Givere	11
3.4 Gaver fra bedrifter	12
3.5 Administrasjon av ordningen	13
4. Konklusjoner	14
4.1 Forslag fra Frivillighet Norge for å styrke ordningen	15
Vedlegg 1: Oversikt over respondenter og fordeling på kategori	16
Vedlegg 2: Spørreskjema	20

Oslo, januar 2014

Frivillighet Norge

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo

Postboks 6832 St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: 21 56 76 50

E-post: post@frivillighetnorge.no

1. Innledning

Skattefradragssystemet for gaver til frivillige organisasjoner og tros- og livssynsamfunn brukes av mange av Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner. Gjennom skattefradragssystemet kan skatteyttere få skattefradrag for pengegaver de gir til frivillige organisasjoner som tilfredsstillende visse kriterier.

Målsetningen med denne rapporten er å beskrive skattefradragssystemets utvikling, samt å dokumentere bruken og verdien av skattefradragssystemet for de frivillige organisasjonene.

Rapporten baserer seg på en gjennomgang av relevante bakgrunnsdokumenter om skattefradragssystemet for gaver til frivillige organisasjoner, opplysninger fra Skattedirektoratet, samt en undersøkelse blant Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner gjennomført for inntektsåret 2011 og 2012.

Rapporten bygger videre på en tilsvarende medlemsundersøkelse fra 2011 for inntektsårene 2009 og 2010.

Hovedkonklusjoner:

- Omfanget på gaver gitt gjennom skattefradragssystemet har økt med 95,8 % siden 2005. I 2012 ble det for første gang gitt skattefradrag for gaver på mer enn 2,5 milliarder kroner.
- 78 % av gavene organisasjonene i undersøkelsen mottok ble rapportert til skattemyndighetene gjennom ordningen.
- Gaver utgjør en stadig større del av de frivillige organisasjonenes inntekter.
- 1 av 5 organisasjoner som deltar i skattefradragssystemet opplever den som unødvendig byråkratisk.

2. Bakgrunn

2.1 Om skattefradragssystemet

Skattefradragssystemet for gaver til frivillige organisasjoner ble opprettet i år 2000 av Bondevik II-regjeringen, og den legger til rette for at skatteyttere kan kreve fradrag på selvangivelsen for pengegaver til frivillige organisasjoner.

Skatteyteren får skattefradrag for summen som doneres, men må minst donere 500 kr. Maks grensen for årlige donasjoner ble fra og med 2005 satt til 12 000 kr, mens den i perioden 2000 til 2002 var 900 kr og i perioden 2003 til 2004 var 6 000 kr. Med tilleggspoliseringen til statsbudsjettet for 2014 fra regjeringen Solberg, ble beløpsgrensen justert fra 12.000 til 16.800 kr for inntektsåret 2014.

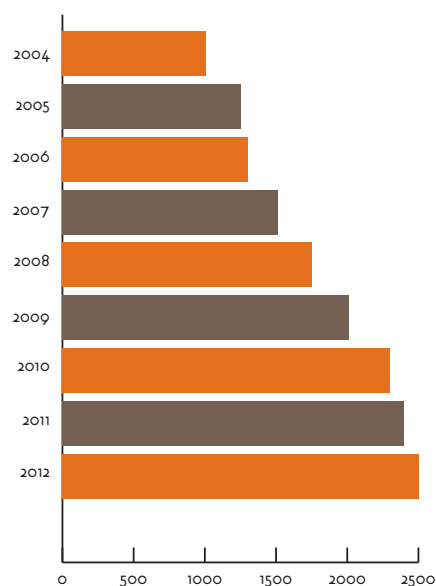
Den gjeldende skattefradragssystemet trådte i kraft i år 2000. Ordningen hadde bakgrunn i et vedtak fattet av Stortinget den 18. desember 1998:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget et forslag til hvordan fradragssystemet for fagforeningskontingent fra år 2000 kan omgjøres til en mer generell ordning som også omfatter kontingent/bidrag til andre frivillige organisasjoner.»¹

Ordningens formål var altså opprinnelig å utvide fradragssystemet for fagforeningskontingent, slik at denne kunne favne større deler av frivillig sektor i tillegg til fagbevegelsen. Finansdepartementet uttrykte et ønske om å avgrense hvilke typer frivillige organisasjoner som skulle med i ordningen, og den ble således ikke tilgjengelig for hele frivillig sektor. Ved etablering av ordningen ble den begrenset til å omfatte gaver til bl.a. organisasjoner som driver omsorgs- og helsefremmende arbeid, religiøs virksomhet, utviklings- og katastrofehjelp og arbeid for vern av kultur.² I 2004 ble Den norske kirke inkludert i ordningen, og i 2005 ble også trossamfunn uten nasjonalt omfang inkludert.³

Ordningen er nedfelt i skattelovens §6-50 Gaver til visse frivillige org mv.⁴

Bruken av ordningen omfattet drøyt 637 000 skatteyttere i 2012. Disse skatteyterne fikk til sammen over 2,54 milliarder kroner i skattefradrag samme år. Dette er en økning på hele 275 % sammenlignet med 2003, da 282 000 husstander var med i ordningen og det totale skattefradraget utgjorde 677 millioner kroner.⁵

Figur 1

Totalt omfang av gaver rapportert til skattemyndighetene gjennom skattefradragssystemet for gaver til frivillige organisasjoner i millioner NOK for inntektsårene 2004-2012 (kilde: Skattedirektoratet).

1. <http://www.stortinget.no/nol/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/1998-1999/981218/8/>

2. Ot.prp. nr 1 (1999-2000), Skatte og avgiftsoppbygget 2000 – lovendringer, s. 12-13

3. St.mld. 39 2006-2007, s. 174

4. <http://www.lovdatab.no/all/rl-19990326-014-028.html#6-50>

5. Wollebæk, D & Sivesind, K. H. (2010). Fra folkebevegelse til filantropi? Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, s. 19

2.2 Endringer i skattefradragsordningen i 2011

Skattefradragsordningen var i utgangspunktet begrenset til å gjelde gaver gitt til frivillige organisasjoner med sete i Norge. Denne begrensningen ble av ESA (organet som overvåker EØS-avtalen) ansett for å være i konflikt med EØS-avtalen. ESA krevde endring i ordningen, eller eventuelt at ordningen måtte fjernes. Regjeringen besluttet, etter påtrykk fra frivillig sektor, i juni 2010 å tilpasse ordningen til ESAs krav ved å utvide ordningen til å gjelde gaver gitt til frivillige organisasjoner i hele EØS-området.⁶ I EU-sammenheng kalles dette å åpne for ”cross-border giving”. Detaljene i endringene er beskrevet i statsbudsjettet for 2011.⁷

I forbindelse med EU-tilpasningen besluttet regjeringen at tros- og livssynsamfunn uten nasjonalt omfang ikke lenger skulle kunne delta i ordningen. Begrunnelsen var at det ville bli for ressurskrevende for skattemyndighetene å kontrollere at mindre trossamfunn i utlandet tilfredsstiller kravene for å delta i ordningen.

Regjeringen besluttet også å sørge for økt åpenhet omkring ordningen ved å kreve at skattemyndighetene offentliggjør hvor store beløp som kanaliseres til de enkelte frivillige organisasjonene gjennom skattefradragsordningen for gaver. En slik oversikt ble første gang offentliggjort høsten 2011.⁸

Endringene i ordningen trådte i kraft fra og med inntektsåret 2011. I forbindelse med dette ble alle tros- og livssynsamfunn bedt om å registrere seg hos skattemyndighetene på nytt for å sikre at de tilfredsstiller de nye kravene i ordningen.

En rekke EU-land har tidligere åpnet sine skattefradragsordninger for ”cross-border giving”. Dette gjelder blant annet England, Nederland, Danmark og Tyskland. Basert på kontakt med organisasjoner i de aktuelle landene har Frivillighet Norge ikke funnet tegn til at endringen har ført til endringer i givermønsteret i nevneverdig grad. Det er med andre ord ingen land som rapporterer om at en stor del av skattefradragene skyldes gaver gitt til organisasjoner i utlandet.

Etter at ordningen ble utvidet til hele EØS-området, er det foreløpig to organisasjoner som er godkjent med hovedsete utenfor Norge.⁹ Ingen av disse mottok gaver i 2012 som ble innrapportert, i følge Skattedirektoratets hjemmesider.¹⁰

2.3 Åpning for å utelukke organisasjoner fra ordningen

I forbindelse med statsbudsjettet for 2012 foreslo regjeringen at Finansdepartementet skal kunne stenge organisasjoner med formål som strider mot vedtak i FN's sikkerhetsråd, ute fra skattefradragsordningen for gaver:

«Departementet foreslår at det innføres en hjemmel for å utelukke organisasjoner som aktivt støtter eller medvirker til handlinger i strid med folkeretten fra gavefradragsordningen. For å sikre norsk oppfølging av vedtak av FN's sikkerhetsråd foreslås det at Finansdepartementet får myndighet til å bestemme at frivillige organisasjoner som oppfyller de alminnelige vilkårene i skatteloven § 6-50 ikke kan motta gaver med fradragsrett for gaver.»¹¹

Frivillighet Norge mener at forskjellsbehandling av organisasjoner på

bakgrunn av en vurdering av om de arbeider for eller mot saker regjeringen arbeider for, er prinsipielt uheldig i et pluralistisk demokrati. Frivillighet Norge har bedt om at Finansdepartementets fullmakt til å nekte organisasjoner å delta i skattefradragsordningen kun vil bli benyttet unntaksvis og bare i forhold til organisasjoner som åpenbart arbeider for kriminelle formål, og på en måte som ikke levner tvil om at hensynet til opprettholdelse av det pluralistiske demokratiet er styrende i Norge.¹²

6. <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/pressesten-ter/pressemeldinger/2010/gavefradragsordningen-utvides.html?id=610295>

7. <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2011/Dokumenter/html/Prop-1-LS/48412/48415/>

8. <http://www.skatteetaten.no/nol/Bedrift-og-organisasjon/Rapportering-til-Skatteetaten/Fradrag/Gaver-til-frivillige-organisasjoner-tros-og-livssynsamfunn/Organisasjoner-som-har-mottatt-gave-med-fradragsrett-for-giveren-i-2012/>

9. <http://www.skatteetaten.no/nol/Bedrift-og-organisasjon/Rapportering-til-Skatteetaten/Fradrag/Gaver-til-frivillige-organisasjoner-tros-og-livssynsamfunn/Gaver-til-utenlandske-frivillige-organisasjoner--godkjente-organisasjoner/>

10. <http://www.skatteetaten.no/nol/Bedrift-og-organisasjon/Rapportering-til-Skatteetaten/Fradrag/Gaver-til-frivillige-organisasjoner-tros-og-livssynsamfunn/Organisasjoner-som-har-mottatt-gave-med-fradragsrett-for-giveren-i-2012/>

11. <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2012/Dokumenter/Budsjett-dokumenter/Skatte-avgifts/Prop-1-LS/56239/56247/>

12. http://www.frivillighetnorge.no/Notat+til+Finanskomiteen+om+Statsbudsjettet+for+2012.b7C_wtDMWa.ips

3. Resultater fra medlemsundersøkelsen 2013

● Frivillighet Norge gjennomførte høsten 2013 en spørreundersøkelse blant medlemsorganisasjonene om inntekter fra gaver og bruk av skattefradragssystemet for inntektsårene 2011 og 2012. Undersøkelsen ble distribuert via elektronisk skjema sendt til organisasjonenes hovedadresse. Spørsmålene er gjengitt i vedlegg.

Frivillighet Norge hadde 289 medlemsorganisasjoner da undersøkelsen ble gjennomført, og vi mottok 132 svar på undersøkelsen, **noe som gir en svarprosent på 45,7 %**. Et flertall av disse organisasjonene (55 %) mottok i 2012 gaver fra privatpersoner eller bedrifter.

Av de som svarte oppga 71 organisasjoner (54 %) at de deltar i ordningen, dvs. at de er registrert hos Skatteetaten som en godkjent mottaker av gaver. 9 av disse rapporterte imidlertid ikke inn gaver til skattemyndighetene for inntektsåret 2011 og 2012, og deltok således ikke aktivt i ordningen.¹³

3.1 Hvem deltar i skattefradragssystemet for gaver?

De følgende avsnittene gir en vurdering av hvilke typer organisasjoner som bruker skattefradragssystemet for gaver.

Fordeling etter organisasjonskategorier

Organisasjonene som har svart på undersøkelsen er delt inn i kategorier etter virksomhetsfelt. Vi har valgt å bruke de internasjonale ICNPO-kategoriene, som også brukes i Frivillighetsregisteret, som utgangspunkt for å kategorisere organisasjonene. Følgende inndeling er brukt:¹⁴

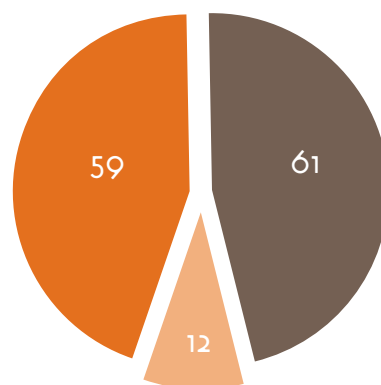
- Helse
- Interesseorganisasjoner
- Interesseorganisasjoner rusfeltet¹⁵
- Internasjonale organisasjoner
- Kunst og kultur
- Rekreasjon og sosiale foreninger
- Sosiale tjenester
- Tros- og livssynsorganisasjoner
- Idrett
- Natur-, miljø- og dyrevern
- Utdanning og forskning
- Annet

Respondentene ble plassert i kategori basert på deres oppføring i Frivillighetsregisteret.

Den første oversikten viser fordelingen på organisasjonskategori for alle som har besvart undersøkelsen, mens den neste viser hvordan de respondentene som deltar i skattefradragssystemet fordeler seg.

Figur 2

Fordeling av svarene etter deltakelse i skattefradragssystemet for gaver.

- Ikke registrert
- Registrert, ikke rapportert
- Registrert og deltar

13. Viktigste årsak organisasjonene oppgir til dette er at de ikke mottok gaver disse årene.

14. Ved bruk av kategorien «Øvrige» vises det til kategorier som ikke fremgår av figuren. Dette gjelder blant annet «Idrett», «Natur-, miljø- og dyrevern», «Utdanning og forskning» samt svaralternativet «Annet» som til sammen utgjør 11 % av respondentene i undersøkelsen.

15. Er på grunn av lav utvalgsstørrelse i denne kategorien slått sammen med «Interesseorganisasjoner».

16. Største enkeltorganisasjon i forhold til inntekt er Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité.

Figurene viser litt større andel organisasjoner blant deltakerne i ordningen innenfor kategoriene ”Internasjonale organisasjoner” og ”Tros- og livssynsorganisasjoner”. Andelen organisasjoner innen ”Kunst og kultur” og ”Rekreasjon og sosiale foreninger” er litt lavere blant deltakerne i ordningen enn hos respondentene som helhet. Det er likevel klart at skattefradragssystemet har deltakere fra de fleste organisasjonskategorier.

Fordeling etter inntekter

Vi kan også sortere deltakerne i skattefradragssystemet etter totale årlige inntekter. Det gir svar på om ordningen domineres av organisasjoner med høye inntekter, eller om også organisasjoner med lavere inntekter deltar.

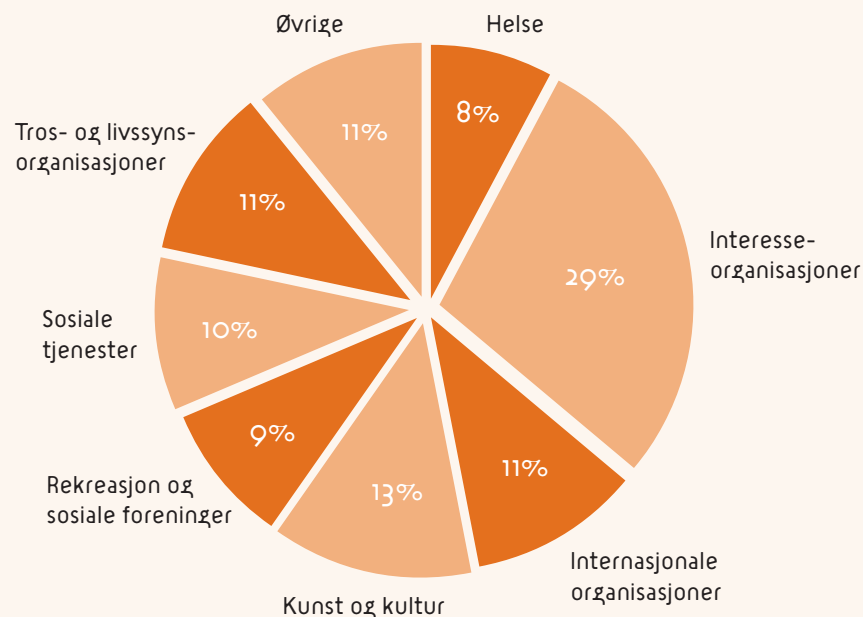
Organisasjonene som besvarte undersøkelsen oppgav totalt 6,5 mrd kroner i inntekter i 2012.¹⁶ Ser man kun på de organisasjonene som deltar i skattefradragssystemet var oppgitt inntekt i 2012 på totalt 6,1 mrd.

61 av de 132 organisasjonene i undersøkelsen oppgav at de ikke var registrert i skattefradragssystemet. De tre største organisasjonene etter inntekt som ikke var registrert, var Norsk Kennelklubb, Norsk Pensjonistforbund og 4H Norge, med en total inntekt på 142 millioner.

Organisasjonene som ikke deltok hadde en samlet inntekt på 395 millioner kroner i 2012, noe som utgjør 6,1 % av inntektene totalt blant alle respondentene. Det betyr at de organisasjonene med aller høyest inntekter i all hovedsak også deltar i skattefradragssystemet. Men det er på ingen måte bare disse organisasjonene som deltar i ordningen.

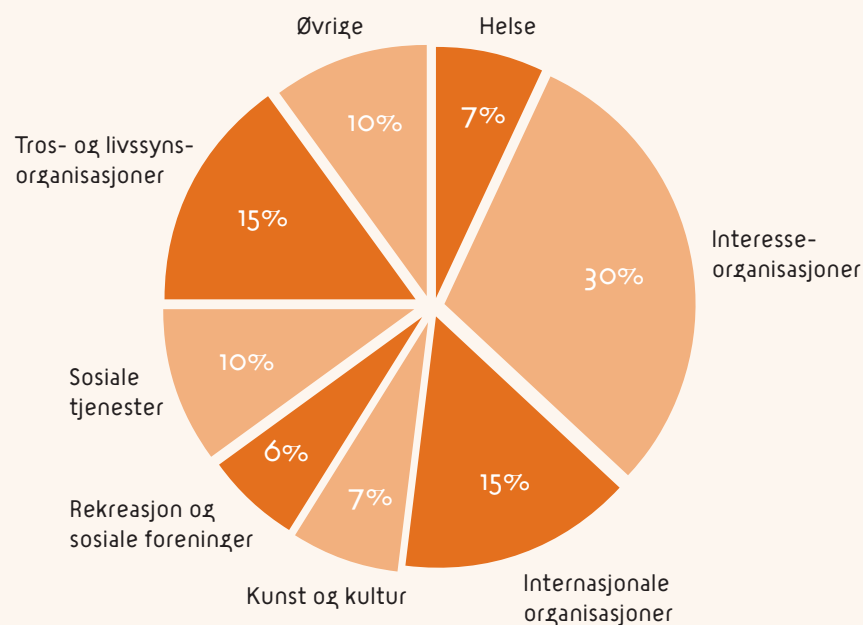
Figur 3

Fordelingen av alle respondenter på de ulike organisasjonskategoriene.

Figur 4

Fordelingen av deltakere i ordningen på de ulike organisasjonskategoriene

Flertallet av organisasjonene som deltar i skattefradragsordningen har under 10 millioner i årlig inntekt, men som figuren viser er det også et betydelig antall som har over 10 millioner i 2012.

Skattefradragsordningen for gaver har med andre ord bred deltakelse, både med tanke på organisasjonskategori og økonomi.

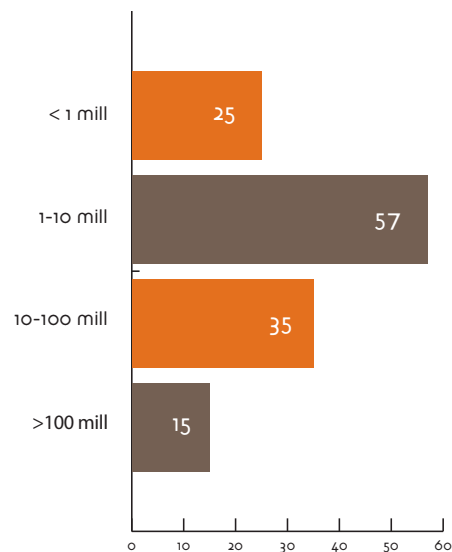
3.2 Skattefradragsordningens betydning

De følgende avsnittene gir en vurdering av hvilken betydning skattefradragsordningen har for de som deltar i ordningen og for frivillig sektor som sådan.

Omfang på innrapporterte gaver

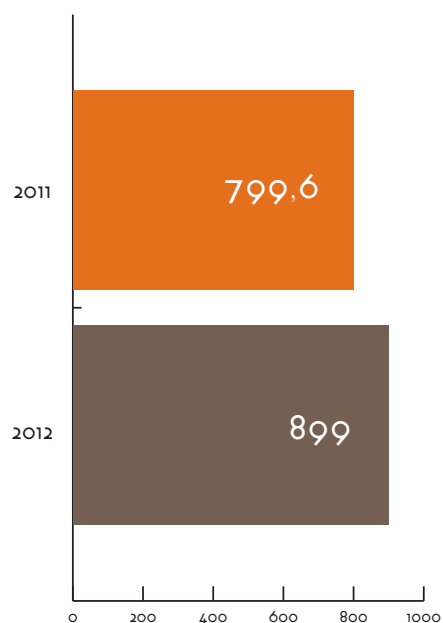
Som vist i kapittel 2 har organisasjonenes inntekter gjennom skattefradragsordningen økt jevnt siden ordningen ble etablert, og har nå passert 2,5 milliarder kroner pr år. Vår undersøkelse omfatter av 71 de 364 godkjente gavemottakerne i 2012, som dekker 34 % av totalbeløpet som ble innrapportert i 2012.

Undersøkelsen viser en økning i innrapporterte gaver fra 2011 til 2012 fra 799,6 millioner til 899 millioner, som tilsvarer en økning på 12,4 %. Tallene fra Skattedirektoratet viser en økning på 2,5 % fra 2011 til 2012. Både vår undersøkelse og Skattedirektoratets tall viser med andre ord en økning i omfanget på innrapporterte gaver. Økningen har vært enda litt større blant respondentene enn for deltakerne i ordningen i gjennomsnitt. Dette følger samme mønster som en tidligere undersøkelse for inntektsårene 2010 og 2011.

Figur 5

Fordeling av respondentene som deltar i skattefradragsordningen ut fra totale inntekter i 2010.

Figur 6

Omfanget på gaver (fra bedrifter og enkeltpersoner) som ble rapportert til skattemyndighetene fra respondentene i undersøkelsen i skattefradragsordningen for 2011 og 2012.

Fordeling på organisasjonskategorier

Det er spesielt tre organisasjonskategorier som mottar store summer i gaver gjennom skattefradragsordningen. Dette er kategoriene ”Internasjonale organisasjoner”, ”Tro og livssyn” og ”Sosiale tjenester”. Til sammen representerer gaver til disse organisasjonene 92 % av det totale beløpet som blir innrapportert fra organisasjonene i undersøkelsen.

Inntektsår	Internasjonale organisasjoner	Tro- og livssyn	Sosiale tjenester	Helse	Idrett	Interesseorganisasjoner	Øvrige (unntatt idrett)	Totalt
2012	532,1	196,5	100,2	41,2	19,2	8,6	1,2	899,0
2011	468,6	190,8	90,2	31,2	10,7	7,1	1,1	799,6

Tabell 1

Fordeling av gaver innrapportert gjennom skattefradragsordningen på organisasjonskategorier i 2011-12 (mill)

Gaver som inntektskilde

Organisasjonene som er registrert i ordningen har hatt en moderat inntektsvekst på 5,2 % fra 2011 til 2012. Veksten i innrapporterte gaver har vært på 12,4 % og alle organisasjonskategorier opplever økning i gaveinntektene.

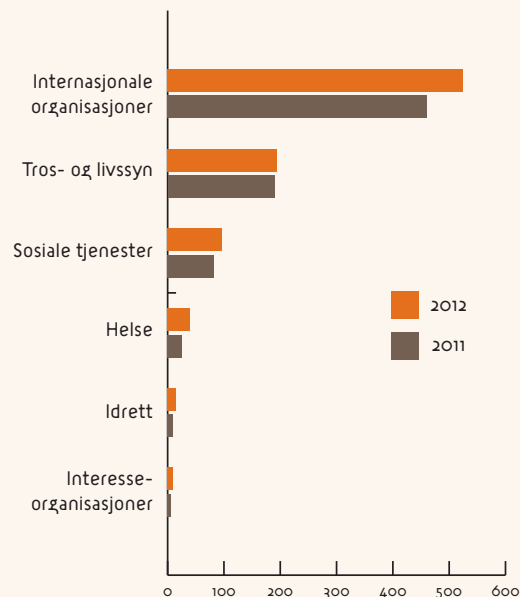
Sterkest prosentvis vekst har de tre organisasjonene i kategorien idrett, med en samlet økning på 79 %, mens tro- og livssynskategorien har den laveste veksten med 3 %. Internasjonale organisasjoner har hatt en betydelig vekst med 63,5 millioner fra 2011 til 2012, noe som utgjør 13,5 % økning.

Veksten i innrapporterte gaver kommer både av økte gaveinntekter og av at en økende andel av gavene blir innrapportert.

Gaver fra privatpersoner og bedrifter er en viktig inntektskilde for frivillige organisasjoner. Totalt for alle organisasjonene i undersøkelsen utgjorde gaver en andel på 19 % av brutto inntekt. Dette er en økning fra inntektsåret 2010, hvor andelen var 13 % av inntekten.

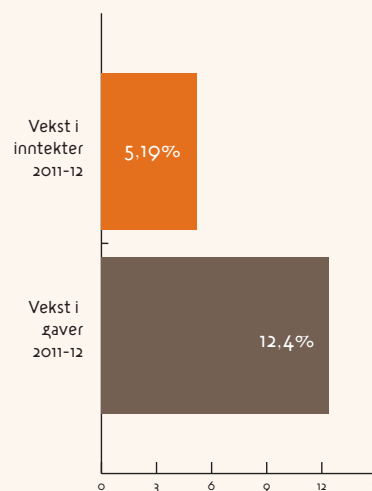
Som figur 9 på neste side viser, er det relativt store forskjeller mellom organisasjonskategoriene. Mens organisasjonene innenfor helseområdet har 13 % av inntektene fra gaver, har organisasjonene i kategorien ”Internasjonale organisasjoner” 27 % av inntektene fra gaver. Tro- og livssynsorganisasjonene har 32 % av inntektene fra gaver.

I 1997 utgjorde gaver 8,8 % av organisasjonenes totale inntekter.¹⁷ I vår undersøkelse er gjennomsnittet økt til 19 %, noe som bekrefter at gaver til frivillige organisasjoner har blitt en stadig viktigere del av de inntektene de 15 årene.

Figur 7

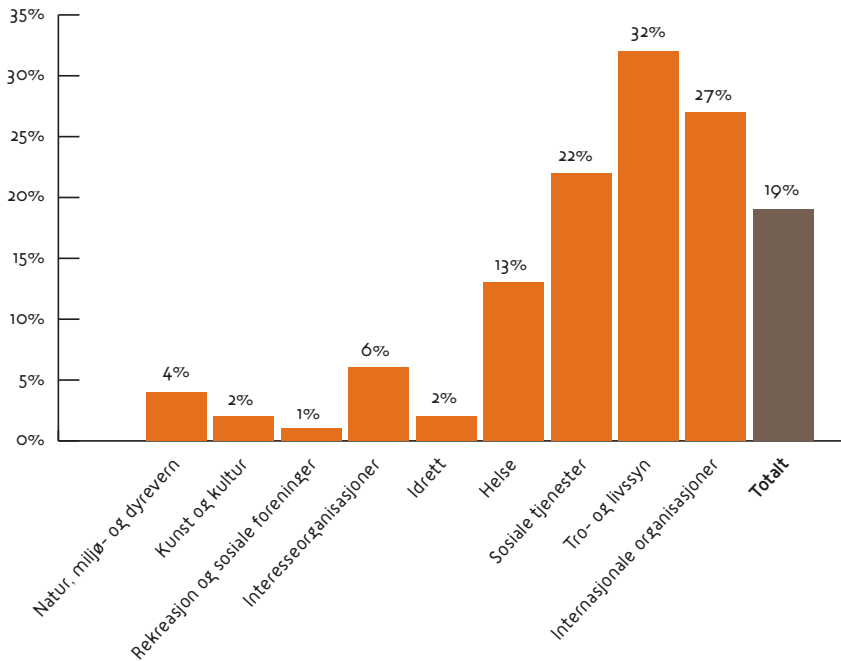
Fordeling av gaver innrapportert gjennom skattefradragsordningen på organisasjonskategorier i 2011-12 (mill)

Figur 8

Inntektsutvikling fra 2011 til 2012

17. Sivesind m.fl. The voluntary sector in Norway. Composition, causes and changes.

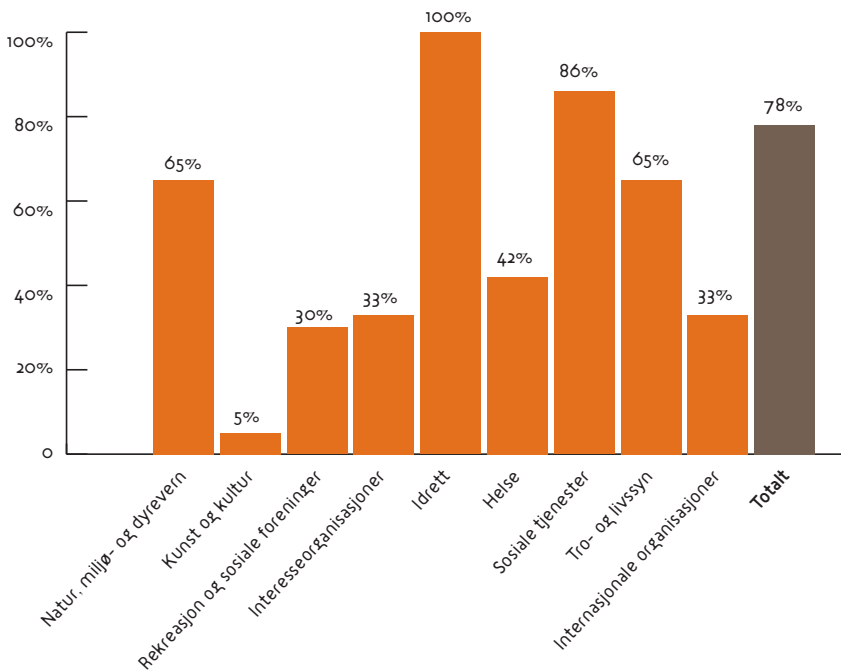

Figur 9
Andelen av gaver for inntekt i 2012. Både gaver rapportert i ordningen og ikke-rapporterte gaver er med.

Andel av gaver som utløser skattefradrag

78 % av gavene som organisasjonene i undersøkelsen mottok i 2012, ble rapportert til skattemyndighetene gjennom ordningen. Dette er en betydelig økning fra 2010 hvor tilsvarende andel var 44 %. I 2005 viste en tilsvarende kartlegging at om lag 30 % av gavene ble rapportert.

Også dette tallet varierer mellom organisasjonskategoriene. Søylene i grafen overfor viser andel innenfor hver kategori. Kategorien idrett inneholder her tre organisasjoner som melder inn samtlige gaver i ordningen.

Figur 10
Andel av gaver som rapporteres til skattemyndighetene fordelt på organisasjonskategori.

Gaver blir viktigere

Basert på dette er det tydelig at gaver har stor betydning for frivillig sektor som sådan, og spesielt innenfor organisasjonskategoriene ”Internasjonale organisasjoner”, ”Tro- og livssyn”, ”Helse” samt ”Sosiale tjenester”.

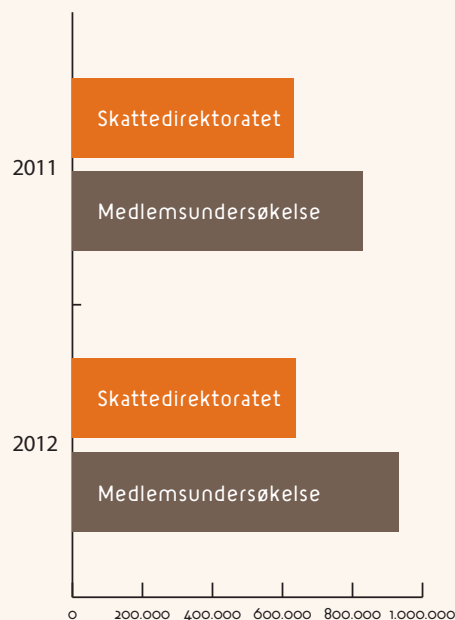
At 78 % av gavene gis gjennom skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner, viser at ordningen er av vesentlig betydning for de frivillige organisasjonene. Den kontinuerlige veksten i gaver gitt gjennom ordningen tyder på det samme, selv om deler av veksten skyldes at en større andel av gavene blir innrapportert.

3.3 Givere

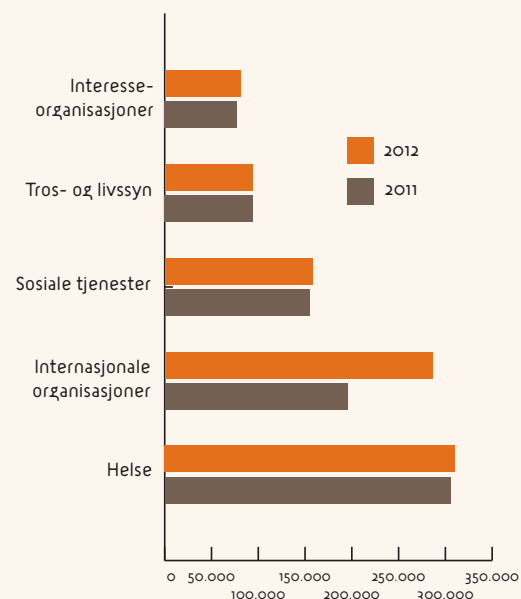
Antall givere har økt fra 2011 til 2012. I følge skattedirektoratet¹⁸ ble det i 2012 innrapportert gaver fra 637 474 skatteyttere, som er en liten oppgang fra året før. For perioden 2010 til 2012, gir det en økning på 3,9 %.

Våre respondenter rapporterte om totalt 933 525 givere i 2012, noe som gir en økning på 37,9 % fra 2010. Kategorien ”Internasjonale organisasjoner” står for den største økningen med 90.000 flere givere fra 2011 til 2012.

En årsak til at organisasjonene rapporterer et høyere tall er at respondentene har oppgitt det totale antall givere, inkludert de som ikke rapporteres til skattemyndighetene. En annen årsak kan være at samme person gir gaver til flere organisasjoner. Skattemyndighetene oppgir tall basert på fødselsnummer, slik at hver person bare blir telt én gang selv om det gis til flere organisasjoner.

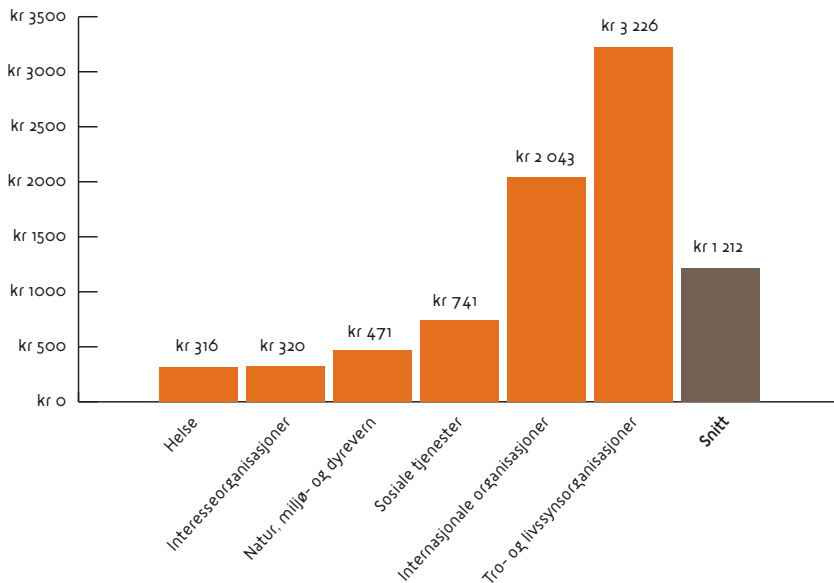

Figur 11
Utvikling i antall givere fra 2011-2012.

Figur 12
Antall givere i 2011 og 2012 etter organisasjonskategori.

18. Foreløpige tall for 2012 pr 22. oktober 2013

Figur 13
Snitt på gavens størrelse pr giver – både rapporterte og ikke-rapporterte gaver.¹⁹

Det gjennomsnittlige bidraget er på 1212 kroner pr giver i 2012. Snittet inkluderer givere som ikke er rapportert til skattemyndighetene og gavene inkluderer både privatpersoner og bedrifter. Gjennomsnittlig bidrag i vår kartlegging er en god del lavere enn i rapporten “Fra folkebevegelse til filantropi?” som beregnet 2563 kr som gjennomsnittlig bidrag i 2009 . Dette er imidlertid totale bidrag pr husholdning, og en husholdning kan omfatte flere givere. I tillegg kan samme person i en husholdning gi gaver til flere organisasjoner, noe som ikke vil fanges opp av vår undersøkelse, siden vi tar utgangspunkt i tall fra organisasjonene.

3.4 Gaver fra bedrifter

Skattefradragssystemet er i liten grad innrettet mot bedrifter, blant annet ettersom beløpsgrensene for fradrag er de samme for både bedrifter og privatpersoner. Totalt 12 av respondentene oppga at de i 2012 mottok gaver fra bedrifter som ble innrapportert til skattemyndighetene . Antallet bedriftsgivere er totalt 2241 for 2012. Tallet er usikkert siden det baserer seg på relativt få respondenter.

19. Organisasjonene i kategoriene “Kunst og kultur” og “Rekreasjon og sosiale foreninger” oppgir i undersøkelsen færre enn 20 givere. Kategorien “Idrett” består av tre organisasjoner, hvor NIF som største aktør kun har gaver gitt til sentrallet. De er derfor utelatt fra figur 13. Beløpet pr giver for de tre kategoriene blir 32.521 kroner. Inkluderes disse, utgjør snittet av samtlige respondenter i undersøkelsen 1233 kroner pr giver.

20. Sivesind/Wollebæk 2010: “Fra folkebevegelse til filantropi?”, s 17.

21. Noen organisasjoner skiller trolig ikke mellom bedrifter og enkeltpersoner i sine systemer, så det er trolig flere enn dette som mottar gaver fra bedrifter.

3.5 Administrasjon av ordningen

77,5 % av organisasjonene i undersøkelsen opplever at ordningen ikke er unødvendig byråkratisk.

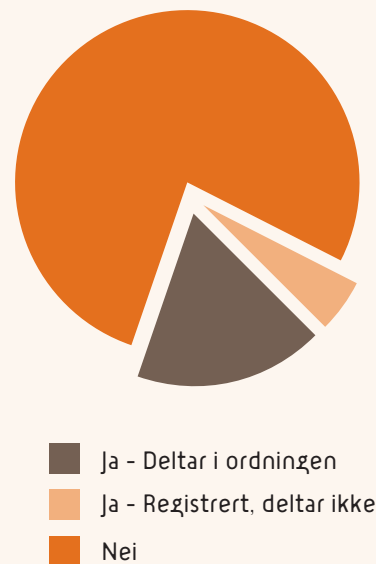
For at en giver skal få skattefradrag må organisasjonen rapportere inn fødselsnummer og gavebeløp. Sentralledet må rapportere samlet på vegne av hele organisasjonen. Dette krever blant annet at organisasjonen etablerer et system for å innhente og oppbevare fødselsnummer, samt at underledd som mottar gaver rapporterer disse inn til sentralledet, sammen med informasjon om giver. Det kreves også at organisasjonene gjennom egen årsoppgave varsler giverne om det beløpet som blir rapportert til skattemyndighetene.²²

Respondentene ble bedt om å foreslå tiltak for å forenkle ordningen. Følgende tiltak ble foreslått:

- «La giver selv legge ved dokumentasjon i selvangivelsen i form av en kvittering»
- «Fjerne kravet om fullt person-/organisasjonsnummer.»
- «Enklere regler for tillatelse til å lagre personnummer.»
- «Rapporteringssystem som var lettare å utføre riktig»
- «Det burde være mulig å registrere kun navn, dersom dette ikke gir duplikater. Ifølge skjemaet i fjor kunne man oppgi fødselsdato, men dette ble ikke godkjent når skjemaet ble sendt inn.»
- «Selve gavemottakeren bør få innrapportere selv og ikke via sentralledet. Innbetalingen skjer på lokalledet - sentralledet har da ingen mulighet til å sjekke innbetalingen, men stole på det lokalledet innrapporterer.»
- «Finne på et annet system. Man ønsker nesten at folk ikke ga oss slike gaver, fordi det pålegger oss så mye ekstra arbeid. Gaver under 4000 burde være opp til de som gir å rapportere selv.»
- «Enklere å motta personnr, og at Altinn godkjenner våre oppgaver...»

Andre kommentarer om ordningen:

- «Det er viktig at innrapporteringen har systemer som gjør det lett å rapportere, at det kan leveres i flere filformater.»
- «Absolutt positivt for oss at ordninga finst. Samtidig medfører det ein god del ekstra arbeid og kostnader til dokumentering og rapportering, men det er vanskeleg å sjå korleis ein kan unngå det.»
- «Ordningen er veldig god å ha, men vi ser gjerne at ordningen utvides beløpsmessig.»
- «Økning av beløpsgrense 12 000 vil kunne gi økte bidrag. Mange som tilpasser sine gaver iht. denne grensen»
- «Vi finner det svært problematisk at det legges opp til at frivillige organisasjoner i økende grad skal være avhengige av midler fra private personer og bedrifter. Forbedringer i skattefradragssystemet kan ikke kompensere for kutt i tilskudd til frivillige organisasjoner.»

Figur 14

Andel som opplever ordningen som unødvendig byråkratisk

22. I følge ligningsloven § 6-17 nr.3.

4. Konklusjoner

Skattefradragsordningen er ikke en tilskuddsordning, men en incentivordning for å stimulere skatteyttere til å gi gaver til frivillige organisasjoner. Gaver er en viktig inntektskilde for frivillig sektor, og skattefradragsordningen har stor prinsipiell og økonomisk betydning for de frivillige organisasjonene. Gjennom ordningen anerkjenner staten betydningen av de frivillige organisasjonenes virksomhet og gir et viktig incentiv til befolkningen om å slutte opp om denne.

Denne rapporten viser først og fremst at skattefradragsordningens omfang og betydning øker. Omfanget på gaver gitt gjennom skattefradragsordningen har økt hvert år siden den ble innført i 2003, og i 2012 ble det gitt gaver for over 2,5 milliarder kroner i ordningen.

En må anta at deler av økningen skyldes at en større andel av gavene blir rapportert til skattemyndighetene. Samtidig viser undersøkelsen at gaver utgjør en større andel av de frivillige organisasjonenes inntekter enn tilfellet var i 1997, før skattefradragsordningen ble innført. Det er dermed all grunn til å tro at staten har bidratt til økt giverglede gjennom å etablere ordningen.

For sektoren som helhet rapporteres om lag 78 % av gavene til skattemyndighetene. Dette er en betydelig økning fra tidligere undersøkelser. Det gjennomsnittlige gavebeløpet var i 2012 på 1212 kroner i snitt.

Deltakerne i skattefradragsordningen representerer en stor bredde med tanke på virksomhetsfelt. Hovedtyngden av gavene som gis gjennom ordningen går til organisasjoner i kategoriene Internasjonale organisasjoner og Tro- og livssyn, samt Helse og Sosiale tjenester.

Undersøkelsen viser at deltakerne også representerer stor bredde med tanke på økonomi. Flertallet av deltakerne rapporterer at deres årlige inntekter er på under 10 millioner kroner.

Et flertall av organisasjonene opplever ikke at skattefradragsordningen er unødvendig byråkratisk for organisasjonen. Det er likevel klart at for organisasjoner som er nye i ordningen er det mye å sette seg inn i, og omfattende rutiner som må etableres. 1 av 5 organisasjoner opplever den som unødvendig byråkratisk. Tilbakemeldinger fra organisasjonene tyder på at ordningen kan forbedres, slik at den oppleves som mindre byråkratisk for de frivillige organisasjonene:

- Mulighet til å sende årsoppgave på e-post til givere automatisk gjennom Altinn. Dette bør kunne skje samtidig som man rapporterer inn gavene til skattemyndighetene.
- Mulighet for skatteyttere til å gjøre korrigeringer i innrapporterte data uten at dette nødvendigvis må bekreftes av organisasjonen.
- Bedre informasjon om hvordan innrapportering til skattemyndighetene skal skje.
- Organisasjonene bør få en fast kontaktperson hos skattemyndighetene å forholde seg til.

4.1 Forslag fra Frivillighet Norge for å styrke av ordningen

Frivillighet Norge har ved mange anledninger tatt til orde for å styrke ordningen ytterligere, ettersom det bidrar til å generere flere inntekter for frivillige organisasjoner ved siden av offentlige midler. Gaver er et viktig supplement for organisasjonene, og en styrket skattefradragssystem vil gi incentiver til giverne, og er et viktig signal om anerkjennelse av arbeidet til de frivillige organisasjonene.

Fradragssystemet bør videre gjelde gaver som gis både til lokale og nasjonale organisasjoner, og ikke bare sentralleddene som i dag.

For å begrense antall kontaktpunkter organisasjonene må forholde seg hos det offentlige, må ordningen knyttes til Frivillighetsregisteret for å innhente og rapportere opplysninger.

Frivillighet Norge foreslår å øke beløpsgrensen for privatpersoner og sette en betydelig høyere beløpsgrense for bedrifter.

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet 2014, foreslo Frivillighet Norge følgende i høringen til Finanskomiteen:

- Beløpsgrensen for skattefradrag for gaver fra privatpersoner økes fra 12 000 kr til 25 000 kr
- Det innføres en ny særskilt beløpsgrense for skattefradrag for gaver fra bedrifter på 100 000 kr
- Ordningen forenkles i form av at Frivillighetsregisteret tas i bruk som definisjons-, avgrensings- og rapporteringsverktøy.
- Det åpnes for skattefradrag for gaver også til lokale lag og foreninger

4. Vedlegg 1

Oversikt over respondenter og fordeling på kategori

Organisasjon

Kategori

Kristelig studieforbund (K-stud)	Utdanning og forskning
Studieforbundet Funkis	Utdanning og forskning
Studieforbundet kultur og tradisjon	Utdanning og forskning
Voksenopplæringsforbundet (VOFO)	Utdanning og forskning
Brunstad Christian Church	Tros- og livssynsorganisasjoner
Den norske misjonsallianse	Tros- og livssynsorganisasjoner
Det Norske Bibelselskap	Tros- og livssynsorganisasjoner
Det norske misjonsselskap	Tros- og livssynsorganisasjoner
Foreningen Kristen Riksradio	Tros- og livssynsorganisasjoner
Humanistforbundet	Tros- og livssynsorganisasjoner
Humanistisk Ungdom	Tros- og livssynsorganisasjoner
New Life Mission	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norges Samemisjon	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norsk Luthersk Misjonssamband	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norske Kirkeakademier	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norway Chin Christian Federation	Tros- og livssynsorganisasjoner
Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	Tros- og livssynsorganisasjoner
Søndagsskolen Norge	Tros- og livssynsorganisasjoner
Haraldvangens venner	Sosiale tjenester
Home-Start Familiekontakten Norge	Sosiale tjenester
Natteravnene	Sosiale tjenester
Norges Blindeforbund	Sosiale tjenester
Norske Kvinners Sanitetsforening	Sosiale tjenester
Norske Redningshunder	Sosiale tjenester
Organisasjonen ATROP Støtte & Ettervernssenter	Sosiale tjenester
Organisasjonen Voksne for Barn	Sosiale tjenester
Reform - ressursenter for menn	Sosiale tjenester
Stiftelsen Kirkens Sosialtjeneste	Sosiale tjenester
Stiftelsen Retretten	Sosiale tjenester
Stiftelsen Robin Hood Huset	Sosiale tjenester
Telefonkontakt for eldre og uføre	Sosiale tjenester
4H Norge	Rekreasjon og sosiale foreninger
Den Norske Bamseklubben	Rekreasjon og sosiale foreninger
Den Norske Turistforening (DNT)	Rekreasjon og sosiale foreninger
Det Norske Hageselskap	Rekreasjon og sosiale foreninger
DIS-Norge	Rekreasjon og sosiale foreninger

Framfylkingen LOs barne- og familieorganisasjon	Rekreasjon og sosiale foreninger
Frivillig Gulset / Gulset Nærmiljøsentre	Rekreasjon og sosiale foreninger
Kiwanis International District Norden	Rekreasjon og sosiale foreninger
LIN (Likestilling Inkludering og Nettverk)	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norges KFUK-KFUM	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norges Sopp- og Nyttvekstforbund	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norsk Kennel Klub	Rekreasjon og sosiale foreninger
Forum for Natur og Friluftsliv Vestfold (FNF)	Natur-, miljø- og dyrevern
Miljøstiftelsen Bellona	Natur-, miljø- og dyrevern
Damini House of Culture	Kunst og kultur
De Unges Orkesterforbund	Kunst og kultur
Folkeakademiens Landsforbund	Kunst og kultur
Forbundet KYSTEN	Kunst og kultur
HATS (Hålogaland Amatørteaterselskap)	Kunst og kultur
Hyperion - Norsk Forbund For Fantastiske Fritidsinteresser	Kunst og kultur
Korpsnett Norge	Kunst og kultur
Landsforbundet av Motorhistoriske Kjøretøyklubber	Kunst og kultur
Landsforbundet Teatrets Venner (Fra mars 2014 Teatervenner Norge)	Kunst og kultur
Norges Husflidslag	Kunst og kultur
Norsk arkivråd	Kunst og kultur
Norsk Filmklubbforbund (NFK)	Kunst og kultur
Norsk Rockforbund	Kunst og kultur
Norske Kunstforeninger	Kunst og kultur
Norske symfoni-orkestres landsforbund NASOL	Kunst og kultur
Stiftelsen Trondheim Jazzfestival	Kunst og kultur
Ung Kirkesang	Kunst og kultur
ADRA Norge	Internasjonale organisasjoner
AFS Norge Internasjonal utveksling	Internasjonale organisasjoner
Caritas Norge	Internasjonale organisasjoner
CISV Norge	Internasjonale organisasjoner
Deaf Aid	Internasjonale organisasjoner
Den norske Helsingforskomité	Internasjonale organisasjoner
Europabevegelsen i Norge	Internasjonale organisasjoner
Foreningen Norden	Internasjonale organisasjoner
Indias Barn	Internasjonale organisasjoner
Lærerinnenenes Misjonsforbund	Internasjonale organisasjoner
Norsk Folkehjelp	Internasjonale organisasjoner
Redd Barna	Internasjonale organisasjoner
Stiftelsen SOS-barnebyer Norge	Internasjonale organisasjoner
Strømmestiftelsen	Internasjonale organisasjoner
Juvente	Interesseorganisasjoner rusfeltet
MA - rusfri trafikk og livsstil	Interesseorganisasjoner rusfeltet

Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon (RIO)	Interesseorganisasjoner rusfeltet
Ungdom mot narkotika	Interesseorganisasjoner rusfeltet
ADHD Norge	Interesseorganisasjoner
Aurora - Støtteforening For Mennesker Med Psykiske helseproblemer	Interesseorganisasjoner
Bipolarforeningen Norge	Interesseorganisasjoner
Diabetesforbundet	Interesseorganisasjoner
Ensliges Landsforbund	Interesseorganisasjoner
Forbund for kjemisk miljøintoleranse	Interesseorganisasjoner
Foreningen for Hjertesyke Barn	Interesseorganisasjoner
Foreningen For Muskelsyke	Interesseorganisasjoner
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon	Interesseorganisasjoner
HivNorge	Interesseorganisasjoner
Hjelpeskilden Norge	Interesseorganisasjoner
Hørselshemmedes Landsforbund	Interesseorganisasjoner
Ingeniører Uten Grenser Norge	Interesseorganisasjoner
International Students' Union Of Norway (ISU)	Interesseorganisasjoner
KABB - Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	Interesseorganisasjoner
Kongelig Norsk Båtforbund	Interesseorganisasjoner
Landsforeningen uventet barnedød	Interesseorganisasjoner
Landsforeningen We Shall Overcome	Interesseorganisasjoner
LPP - Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri	Interesseorganisasjoner
MENiN Myalgisk Encefalopati Nettverket i Norge	Interesseorganisasjoner
Menneskeverd	Interesseorganisasjoner
Nei Til EU	Interesseorganisasjoner
Noregs Mållag	Interesseorganisasjoner
Norges Handikapforbund	Interesseorganisasjoner
Norsk Fosterhjemsforening	Interesseorganisasjoner
Norsk Glaukomforening	Interesseorganisasjoner
Norsk musikkråd	Interesseorganisasjoner
Norsk Pensjonistforbund	Interesseorganisasjoner
Norsk Revmatikerforbund	Interesseorganisasjoner
Psoriasis- og eksemforbundet	Interesseorganisasjoner
Samarbeidskomiteen Hjelp Jødene Hjem	Interesseorganisasjoner
Seniornett Norge	Interesseorganisasjoner
Sex og politikk	Interesseorganisasjoner
Spilleavhengighet Norge	Interesseorganisasjoner
Stiftelsen Rettferd for taperne	Interesseorganisasjoner
Ungdom & Fritid	Interesseorganisasjoner
Velferdsalliansen	Interesseorganisasjoner
Vellenes Fellesorganisasjon	Interesseorganisasjoner
Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité	Idrett
Skiforeningen	Idrett

Special Olympics Norge	Idrett
Angstringen Norge	Helse
Blå Kors Norge	Helse
Brystkreftforeningen	Helse
Internasjonal helse- og sosialgruppe (IHSG)	Helse
Ja til lindrende enhet og omsorg for barn	Helse
Kreftforeningen	Helse
Nasjonalforeningen for folkehelsen	Helse
Norsk Proteinintoleranseforening	Helse
Norsk Sarkoidose Forening	Helse
Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter	Helse
Vestre Aker Frivillighetsentral	Annet

Vedlegg 2 - Spørreskjema

Her gjengis samtlige spørsmål og forklaringstekster i Questback-skjemaet. Respondentene ble rutet gjennom spørsmålene basert på tidligere svar. Derfor har ikke alle respondentene fått alle spørsmålene.

Medlemsundersøkelse om inntekter og gaver 2013

Velkommen til denne medlemsundersøkelsen!

Dine svar vil bli et viktig grunnlag for politisk arbeid med rammebetingelsene for organisasjonenes inntektsbringende arbeid.

Du trenger opplysninger om organisasjonens (sentralleddet) totale inntekter i 2011 og 2012, samt evt. opplysninger om inntekter fra gaver og medlemskontingent, for å svare.

Ingen svar blir registrert før du trykker "Send" på siste side.

Skjemaet tar ca 10 minutter å fylle ut. Du svarer på vegne av [...]

- 2) Hva var brutto inntekt for din organisasjon i 2011? Ta med alle typer inntekter (gaver, salg, medlemskontingenter, tilskudd, etc). Oppgi beløpet i hele kroner, uten mellomrom, f.eks 10000000.
- 3) Hva var brutto inntekt for din organisasjon i 2012? Ta med alle typer inntekter (gaver, salg, medlemskontingenter, tilskudd, etc). Oppgi beløpet i hele kroner, uten mellomrom, f.eks 10000000.
- 4) Har din organisasjon medlemmer?
Ja Nei
- 5) Hvor mye hadde din organisasjon i inntekt fra medlemskontingenter i 2012? Oppgi beløpet i hele kroner, uten mellomrom, f.eks 50000.
I resten av denne undersøkelsen er vi opptatt av gaver til organisasjonen din. En gave er en overføring uten motytelse. Medlemskontingent og sponing regnes ikke som gaver.
- 6) Mottok din organisasjon i 2012 pengegaver fra privatpersoner eller bedrifter?
Ja Nei

Siden 2000 har organisasjoner som oppfyller visse kriterier og registrerer seg hos Skattedirektoratet kunnet delta i Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner. Gjennom denne ordningen har både privatpersoner og bedrifter rett til skattefratrekk for gaver på minst 500 og maksimalt 12 000 kroner per år.

NB! Det finnes også en skattefradragsordning for "tilskudd til vitenskapelig forskning og yrkesopplæring". Dersom din organisasjon deltar i begge ordningene, skal du i de neste spørsmålene kun inkludere gaver rapportert gjennom skattefradragsordningen for gaver.

- 7) * Er din organisasjon registrert hos Skattedirektoratet som deltaker i skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner?
Ja Nei
- 8) * Rapporterte din organisasjon inn gaver til Skattedirektoratet for skatteåret 2011?
Ja Nei

Hvis "Er din organisasjon registrert hos Skattedirektoratet som deltaker i skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner?" er lik "Ja"

- 9) * Rapporterte din organisasjon inn gaver til Skattedirektoratet for skatteåret 2012?
Ja Nei

Hvis "Er din organisasjon registrert hos Skattedirektoratet som deltaker i skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner?" er lik "Nei"

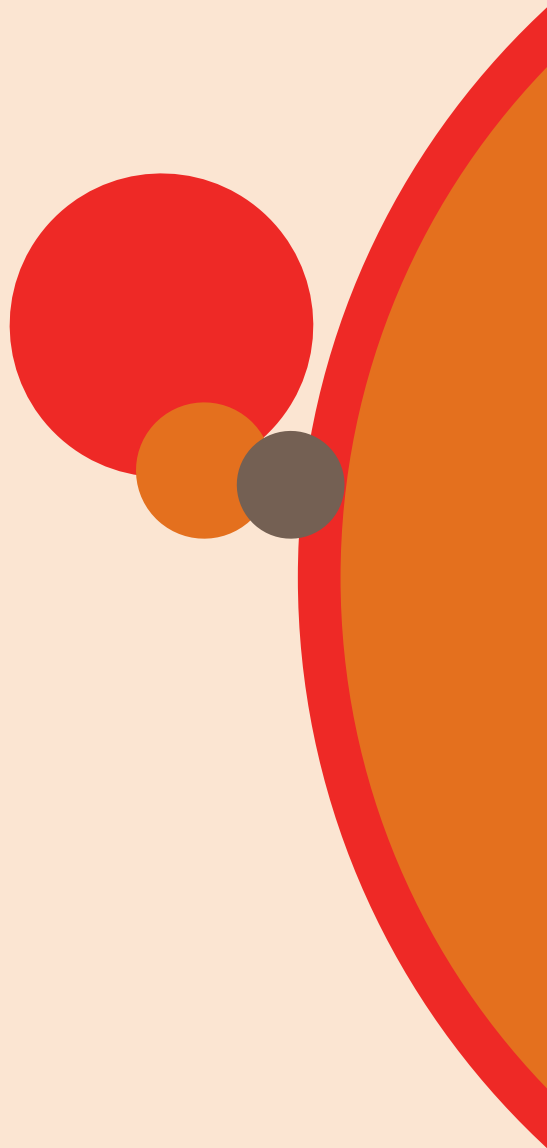
- 10) Hvorfor deltar din organisasjon ikke i skattefradragsordningen?
Faller ikke inn under ordningen
Har ikke hørt om ordningen
For komplisert å registrere seg
For komplisert å administrere ordningen til at det svarer seg å delta
Ikke aktuelt – mottar ikke gaver
Vet ikke
Annet, spesifiser her

- 11) Hvorfor rapporterte ikke organisasjonen gaver til Skattedirektoratet for skatteårene 2011 og 2012?
Vi mottok ikke gaver disse årene
Ordningen er for komplisert å administrere til at det svarer seg
Annet, spesifiser her
- 12) Hvorfor rapporterte ikke organisasjonen gaver til Skattedirektoratet for skatteåret 2012?
Vi mottok ikke gaver dette året
Ordningen er for komplisert å administrere til at det svarer
Annet
- 13) Hvordan kunne ordningen forenkles?
- 14) Hvordan kunne ordningen blitt mer relevant for din organisasjon?
- 15) Hvor mye rapporterte dere totalt til Skattedirektoratet i pengegaver som grunnlag for skattefradrag for givere for skatteåret:
- 16) 2011 (oppgi beløp i hele kroner uten mellomrom)?
- 17) 2012 (oppgi beløp i hele kroner uten mellomrom)?
- 18) Hvor mange givere (personer og bedrifter) hadde dere totalt i:
- 19) 2011 (oppgi antall givere i tall uten mellomrom)?
- 20) 2012 (oppgi antall givere i tall uten mellomrom)?
- 21) Skiller dere mellom gaver gitt fra privatpersoner og gaver gitt fra bedrifter i regnskapet deres?
Ja Nei
- 22) Oppgi hvor mange av gavegiverne som var bedrifter i:
- 23) 2011 (oppgi antall givere i tall uten mellomrom)?
- 24) 2012 (oppgi antall givere i tall uten mellomrom)?
- 25) Oppgi hvor mye dere mottok i pengegaver fra bedrifter i:
- 26) 2011 (oppgi beløp i hele kroner uten mellomrom)?

- 27) 2012 (oppgi beløp i hele kroner uten mellomrom)?
- 28) * Mottok din organisasjon i 2012 pengegaver fra privatpersoner eller bedrifter som ikke ble rapportert til myndighetene gjennom skattefradragsordningen for gaver?
Ja Nei
- 29) Hvor mye mottok organisasjonen i pengegaver i 2012 som ikke ble oppgitt til myndighetene gjennom skattefradragsordningen for gaver? Inkluder hvis mulig gaver gitt til underledd, og oppgi et omtrentlig tall dersom du ikke har tilgang til eksakt beløp. Oppgi beløp i hele kroner.
- 30) Hvorfor ble ikke disse gavene rapportert til myndighetene (flere svar mulig)?
Giver er ukjent for oss
Giver ønsker ikke å oppgi personnummer
Vi rapporterer bare beløp mellom 500 og 12000 kroner pr giver
Beløpet ble innrapportert gjennom skattefradragsordningen for gaver til forskning
Annet, spesifiser her
- 31) Opplevs administreringen av ordningen som unødvendig byråkratisk for din organisasjon?
Ja Nei
- 32) Hva kunne gjøres for å forenkle ordningen?
- 33) Har du kommentarer til Skattefradragsordningen eller til denne medlemsundersøkelsen?

FRIVILLIGHETNORGE

www.frivillighetnorge.no

Frivillighet Norge | St. Olavs gate 25 0166 Oslo | Pb 6832 St. Olavs plass, 0130 Oslo

tel. 21 56 76 50 | twitter: @frivillighet